

profesora A.P. Kotsura. – Kyiv, 2011. – Vyp.21. – 158 s.

12. Honcharenko O. Mainovi pravovidnosyny mistsevoho naselennia Raikhskomisariatu "Ukraina": problemy vyznachennia tsyvilnoho statusu ta analiz normatyvnoho zabezpechennia / O.Honcharenko // Naukovi zapysky Ternopil'skoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Seriya: Istorija / Za zah. red. prof. I.S.Zuliaka. – Ternopil: Vyd-vo TNPU im. V.Hnatiuka, 2011. – Vyp.1. – 299 s.

13. Honcharenko O. Hromadianskyi status mistsevoho naselennia okupovanoi Ukrainy: analiz normatyvnykh zakhodiv komendatur Vermakhtu ta tsyvilnoi administratsii raikhskomisariatu "Ukraina" (1941–1944 rr.) / O.Honcharenko // Mandrivets. – 2011. – № 3. – 114 s.

14. Honcharenko O. Povsiakdenne zhyttia mistsevoho naselennia Raikhskomisariatu "Ukraina" u konteksti funktsionuvannia okupatsiinoi systemy tsyvilnykh sudiv (1941–1944 rr.) / O.Honcharenko // "Istorija povsiakdennosti: teoriia ta praktyka": materialy Vseukr. nauk. konf. [m. Pereiaslav–Khmelnitskyi], 5–6 zhovt. 2012 r. / [uporiad.: O.M. Lukashyevych, T.Iu. Nahaiko, V.V. Kotsur]. – Pereiaslav–Khmelnitskyi, 2012. – 200 s.

15. Kunytskyi M.P. Funktsionuvannia ustanov shlifnieniv ta shefeniv na terenakh Raikhskomisariatu "Ukraina": analiz sudovoi praktyky (1941–1944 rr.) / M.Kunytskyi // Chasopys ukrainskoi istorii / Za red. doktora istorychnykh nauk, profesora A.P. Kotsura. – Kyiv, 2014. – Vyp.29. – 110 s.

16. Kunytskyi M. Sudovi zasoby zakhystu prav ta interesiv mistsevoho naselennia Raikhskomisariatu "Ukraina" (1941–1944 rr.) / M.Kunytskyi // "Mandrivets". – Ternopil, 2013. – № 6 (108). – 98 s.

17. Honcharenko O.M. Funktsionuvannia okupatsiinoi administratsii Raikhskomisariatu "Ukraina" upravlinsko-rozporiadchi ta orhanizatsiino-pravovi aspekty (1941–1944 rr.): monohrafiia / O.M. Honcharenko. – K.: NPU im. M.P. Drahomanova, 2011. – 600 s.

18. Kunytskyi M.P. Sotsialno-pravovyi status mistsevoho naselennia Raikhskomisariatu "Ukraina" (1941–1944 rr.): monohrafiia. – K.: PP "NVTs "Profi", 2014. – 564 s.

19. Honcharenko O.M., Kunytskyi M.P., Lysenko O.Ie. Systema orhaniv mistsevoho upravlinnia na terytorii raikhskomisariatu "Ukraina" ta "viiskovoi zony". 1941–1944 rr. / NAN Ukrainy. – In-t istorii Ukrainy. – K., 2014. – 151 s.

20. Derzhavnyi arkhiv Cherkaskoi oblasti. – F. R–2400. – Op. 1. – Spr. 1.

21. Derzhavnyi arkhiv Rivnenskoï oblasti. – F. R–22. – Op. 1. – Spr. 3.

22. Derzhavnyi arkhiv Poltavskoi oblasti (dali – DAPO). – F. R–8676. – Op. 2. – Spr. 5.

23. Tsentralnyi derzhavnyi arkhiv vshchychk orhaniv vlady ta upravlinnia Ukrainy. – F. 3206. – Op. 2. – Spr. 224.

24. DAPO. – F. R–8676. – Op. 2. – Spr. 6.

25. Tam samo. – F. R–8676. – Op. 2. – Spr. 4.

26. Tam samo. – F. R–2302. – Op. 1. – Spr. 1.

27. Tam samo. – F. R–2302. – Op. 1. – Spr. 4.

Kolesnik N. I., applicants of the department of History and Culture of Ukraine State University "Pereiaslav–Khmelnitsky State Pedagogical University named Hryhorii Skovoroda" (Ukraine, Pereiaslav–Khmelnitskii), kolisnik@ukr.net

Problems of regulatory–legal support of local judicial institutions in the territory Reichskommissariat "Ukraine" (1941–1944)

In the article author explores the features of normative–legal support of the local judicial institutions that functioned on the territory controlled by the occupation administration Reichskommissariat "Ukraine".

Keywords: normative–legal act, occupation, Reichskommissariat "Ukraine", local authorities, local population, judicial institutions.

Колесник Н. И., соискатель кафедры истории и культуры Украины, ГВУЗ "Переяслав–Хмельницький госуларственный педагогический университет имени Григория Сковороды" (Украина, Переяслав–Хмельницький), kolisnik@ukr.net

Проблеми нормативно–правового забезпечення роботи місцевих судових установ на території Рейхскомісаріату "Україна" (1941–1944 гг.)

Рассмотрено проблемы обеспеченности нормативно–правового обеспечения работы местных судебных учреждений на территориях, подконтрольных оккупационной администрации Рейхскомисариата "Украина".

Ключевые слова: нормативно–правовой акт, оккупация, Рейхскомисариат "Украина", местные органы власти, местное население, судебные учреждения.

* * *

УДК 94(477)“1953/1964”:378

Лук'яненко О. В.

кандидат історичних наук, старший викладач кафедри культурології, Полтавський національний педагогічний університет ім. В. Г. Короленка (Україна, Полтава), lukuяnenko.ov@gmail.com

КУЛЬТУРНЕ ДОЗВІЛЛЯ У ПЕДАГОГІЧНИХ ІНСТИТУТАХ УРСР ДОБИ "ВІДЛИГИ" (1)

Ілюструється еволюція культурного типу дозвілля освітян педінститутів УРСР періоду десталінізації (1953–1964 рр.). Застосування методу контент-аналізу педагогічної преси дозволило простежити нарощування протистояння західному впливу на дозвілля студентів; відслідкувати співвідношення потреб молоді в організованому культурному дозвіллі та можливості вузів забезпечити молоді усім необхідним для повноцінного заповнення позаробочого часу. Відтворено образ "ідеального культурного дозвілля" майбутнього учителя на основі висвітлення найкращих зразків у газеті "Радянська освіта". Зроблена оцінка загальних характеристик дозвілля студента–освітянина.

Ключові слова: повсякдення, студенти, культурне дозвілля, вища педагогічна школа, десталінізація.

Освітня вищої педагогічної школи через специфіку власної діяльності ніколи не мали проблем зі змістовим наповненням дозвіллевої сфери свого повсякдення. Для аналізу вільного часу нами була обрана концепція дозвіллевих типів У. Алеманна, Р. Вейдера, К. Кармела та ін. У поданій розвідці пропонуємо поглянути на те, як за часів "відлиги" висвітлювалося культурне дозвілля освітян та їхня творчість у години дозвілля. Періодична преса завжди була ідеологічною зброєю в руках всюдисущої партії. Профільні ж видання (у нашому випадку – газета "Радянська освіта") намагалися "ліпити" справжнього громадянина (тут – справжнього учителя) чи не з більшим гартом.

Зробимо декілька ремарок. Перша: періодика 1953–1964 рр. не подає повної картини культурного дозвілля у педінститутах, а лише встановлює маркери, на які мала б орієнтуватися педагогічна громадськість УРСР. Друга: вибірка "зразкових" вишів формувалася виключно силами кожного окремого вишу і бажанням самореклами на сторінках республіканського видання. Загальною рисою усього періоду було те, що студенти залишалися обласних центрів рушійною культурною силою. Принаймні у 1963 р. у Кременецькому ДПІ було обмаль місць для проведення культурного дозвілля громадськості. Тому саме студенти були одночасно й організаторами громадського дозвілля, й споживачами культурного продукту. У згаданому виші такими "рушійними культури" на початку 1960-х були краший на Тернопільщині інститутський хор та ансамбль характерного факультету "Кременчанка" [1]. Дозвілля характеризується свободою вибору. Проте у стінах педагогічних навчальних закладів воно набуває чіткого виховного вектора, приправленого ароматом контролю та примусу. Здебільшого вибір форми проведення культурного дозвілля освітянами проходив відповідно до їхніх умінь, навичок та уподобань. Проте часто виші долучалися до процесу свідомого вибору. Так, у Ніжинському педінституті студентам–першокурсникам в середині 1950-х давали анкети з естетичного виховання. Згідно з відповідями майбутніх освітян ім формували дозвіллевий план, записуючи у численні секції та гуртки. Таким чином було "зорганізоване"

дозвілля більше 5 тисяч осіб в гуртках та самодіяльності вишу [2].

Найменш висвітленими у періодиці 1950–1960-х рр. була прикладна (народно-ужиткова) творчість у педінститутах. За пост-сталінське дванадцятиліття ми знайшли лише одну згадку про організацію експозиції вишивки, в'язання, ліпки та різьбярства вихованців педагогічних вишів у стінах Кіровоградського інституту. Ініціатором подібних заходів була викладачка російської мови Зінаїда Мініна. Прикметно, що одночасно з розкриттям власних талантів молодь преміювалася за кращі твори у годину дозвілля [3].

Близько до творчих виставок за своєю сутністю була й малярська творчість педагогів та студентів. З одного боку культурне дозвілля тут виражалося через споживання освітянами готового продукту – відвідування організованих у стінах рідних вишів виставок знаних художників. Так, у березні 1959 р. у Ніжинському педінституті закінчили реставрувати розграбовану під час радянсько-німецької війни картинну галерею, засновану ще за часів М. Гоголя [4]. У липні 1962 р. до 125-річчя О. Пушкіна у Кіровоградському ДПІ за допомоги Всесоюзного Пушкінського музею в Ленінграді організували художній салон для студентів та викладачів вишу [5]. А в лютому 1963 р. в уже згадуваному вище Ніжинському ДПІ відкрили виставку художника, заслужено діяча мистецтва УРСР С. Шишка, де особливою популярністю майбутніх педагогів користувалися пейзаж “Аскольдова могила” та натюрморт “Червоні маки” [6]. Такі виставки, звичайно, були поєднанням культурного та освітньо-зорієнтованого дозвілля. Зазвичай на них підсилювали опанований теоретичний матеріал художніми образами (як виставка до Пушкінського ювілею), поєднували огляд зі вступними лекціями про сучасне мистецтво тощо.

Зауважимо, що у 1963 р. М. Хрущов дав чітко зрозуміти, яким має бути радянське образотворче мистецтво. У педагогічних інститутах почали кампанію з формування у студентів глибоко моральних ленінських поглядів на мистецтво, за яких були неможливі “всілякі формалістичні виверти і абстракціоністська мазня” [7]. Хоча зовсім інша картина постає, коли подивитися на ті картини, які були виставлені на розсуд освітянської публіки С. Шишком у Ніжині. Його полотна з “київського циклу” хоч і формувалися за суворими зразками соцреалізму, проте насправді близькі до медитації експресіонізму за чистотою кольору, за світлом та теплом, що ллються з них.

Освітянам було й властиве продукування власних творів образотворчого мистецтва у вільний час. Так, у червні 1960 р. до декади української літератури і мистецтва в Москві студенти Ніжинського ДПІ Кононенко, Ступак та Злотницький під керівництвом молодого художника Орла написали ряд картин для інститутської виставки. Проте, така творчість носила ознаки так званого “додаткового дозвілля” – вона співпадала з професійною підготовкою молоді. Зразком чистої творчості заради дозвілля була організована у той самий час виставка пейзажів і портретів старшого викладача кафедри літератури Ніжинського

педінституту Ю.Савченка, який творив за покликком серця, а не за виробничою необхідністю [8].

До переліку творчого дозвілля віднесемо зустрічі з діячами культури та мистецтва. Такі заходи часто мали елементи інтерактивного дозвілля, проте у більшості своїй мали головною метою саме споживання готового продукту – творчості того чи іншого митця. Ця форма проведення творчого дозвілля була одною з найулюбленіших для висвітлення у періодиці через специфіку своїх об'єктів. До того ж її легко можна було організувати як для студентів заочного відділу, так і вихованців стаціонару [9]. Інша перевага такого дозвілля – можливість “закрити” за його рахунок лакуни у виховній та пропагандистській роботі з молоддю. Так, цілком слухними стали зустрічі третьокурсників Київського ДПІ з письменниками й артистами Росії М. Тихоновим, О. Жаровим, В. Роджественським та М. Доридо у травні 1954 р. Творчий вечір стверджував канони “нерушимі дружби”, посилював “торжество відданості” українців сусідній державі у дні декади російської літератури та мистецтва [10]. Інколи такі зустрічі набували рис як споживання, так і самодіяльної творчості. Скажімо, під час літературного вечора-зустрічі у Чернігівському ДПІ у червні 1960 р. з українським радянським поетом Леонідом Первомайським студенти та викладачі провели й концерт художньої самодіяльності [11].

Та здається, що найпопулярнішими були зустрічі з відомими композиторами. Успіх такої форми організації дозвілля полягав у тому, що воно майже стовідсотково з пасивного споглядання чи слухання переростало у живу інтерактивну дію. Безперечною зіркою на таких заходах був провідний композитор-пісняр П. Майборода. Так, на зустрічі зі студентами та учителями-слухачами курсів при Київському ДПІ у квітні 1959 р. відбулося не просто знайомство з життям митця. Після виступів солістки республіканської філармонії В. Гирман з новими піснями композитора, всі разом співали знайомі твори “Ми підем, де трави похили” та пісню “Про рушник” [12]. Цей хіт лунав чи не на кожній подібній зустрічі з П. Майбородою, як, скажімо, у квітні 1964 р. у Запорізькому ДПІ. Лауреат Державної і Шевченківської премій тоді живо реагував на ініціативи освітянської молоді. Студенти під час зустрічі з ним та поетом М. Нагнибодою підняли питання сучасної їх молодіжної пісні. Композитор тоді звернувся до колеги: “Миколо Львовичу, давай напишемо пісню для студентів Запорізького педінституту. Адже ти будував першу домну в цьому місті, а для мене воно рідне з дитинства” [13]. Окрім Майбороди гостями на творчих вечорах були Д. Кабалецький (у 1962 р. він навіть прослухав хор та оркестр ніжинського ДПІ); артисти Київського театру імені І. Франка, письменники Ю. Збанацький, О. Ющенко, О. Білоус... [14]. Як бачимо, “об'єктів” дозвілля у молоді було вдосталь. Справа залишалася лише за можливістю організації власного вільного часу.

Специфічною категорією по споживанню культурних цінностей ми можемо назвати засідання літературних студій та гуртків, на яких відбувалася читка та обговорення творів мистецтва. З одного боку – це чисте культурне дозвілля, з іншого – носить риси дозвілля інтерактивного. Прикладом можуть слугувати

вечори, що у 1953 р. проходили у Слов'янському педінституті. Тоді молодь з викладачами обговорювала твори Й. Сталіна “Економічні проблеми соціалізму в СРСР”, М. Тихонова “Два потоки”, В. Лаціса “К новому берегу”, Г. Фаста “30 срібренників”, П. Чебаліна “Весна идет” та кінофільм “На дні” [15]. Характерно, що цей тип організації дозвілля допомагав молоді відпочити від ритму роботи як у стінах вишів, так і поза ним. Наприклад, Студенти Кримського ДПІ під час практики на біологічній станції у с. Краснолісся Сімферопольського району обговорювали роман О. Гончара “Тронка” біля нічного вогнища [16]. Такі вечори були “ідеологічно замовними” хіба у частині обговорення творів “корифея” Й. Сталіна. В іншому випадку ініціювалися самою молоддю через прагнення урізноманітнення власного дозвілля.

Ми уже торкалися такої форми організації творчого дозвілля як проведення концертів самодіяльності. Ці заходи часто були плановими та обов'язковими. Таким прикладом може бути проведений перший міжкурсний огляд самодіяльності у квітні 1959 р. студентів Кам'янець–Подільського ДПІ, на якому більше 50 студентів виступали у якості читців або ж учасників вечорів–концертів [17]. Напівдобровільна присутність на них студентів та викладачів у якості слухачів (споживачів) або виконавців (творців) означала “додатковість” цього типу дозвілля – його залежність від роботи. Інколи навпаки схожі концерти видавалися церемоніально–урочистими. Таким, скажімо, був вечір–концерт радянсько–чеської дружби в Чернігівському ДПІ у квітні 1960 р. [18].

Проте чи не наймасовішими у 1950–1960 х рр. за кількістю учасників формами проведення творчого дозвілля була участь у хорах, оркестрах, капелах та ансамблях. Зауважимо одразу, що вектор проведення творчого дозвілля у 1963 р. був чітко визначений Першим секретарем ЦК КПРС М. Хрущовим. Ступінь втручання політики та особистого смаку (вірніше, несмаку) у дозвілля кожного окремого громадянина варте того, аби навести цю розлогу цитату: “У музичній творчості є і серйозні хиби. Не можна вважати нормальним захоплення музикою і джазами, яке намітилося. Не слід думати, що ми противники будь–якої музики для джазів, різні бувають джази і різна буває музика для них. Дунаєвський умів писати для джазів хорошу музику. Подобаються мені деякі пісні у виконанні джазу під керуванням Леоніда Утьосова. Але буває і така музика, від якої нудить, виникають коліки в шлунку [...] Музика, в якій немає мелодії, крім роздратування, нічого не викликає. Кажуть, що це відбувається від нерозуміння. Справді, буває така джазова музика, що її і зрозуміти не можна і слухати гідко” [19].

Хоча закордонна музика не відкидалися уповні – лишалися її “кращі” – пролетарські – зразки. Так, під час Четвертого Конгресу Фестивалю демократичної молоді у серпні 1957 р. хор Київського педінституту іноземних мов співав англійською пісню американського безробітного [20].

Популяризації музики й співів як форми проведення творчого дозвілля сприяли й реформи у системі підготовки учителів. Із 1956 р. у 5 педвишах УРСР (Київ, Ніжин, Львів, Харків, Одеса) відкрили мовно–

літературні факультети, увівши музику і спів як другу спеціальність для майбутніх мовників. З одного боку відкривалася широка можливість для заняття творчістю. Так, у Ніжинському ДПІ мали на перший погляд пристойне матеріальне забезпечення: 19 фортепіано, комплект домрового оркестру, 35 скрипок, 42 баяни. З іншого боку відчувалося й обмеження запитів студентів: бракувало нот творів українських композиторів, були відсутні більшість інструментів з народного оркестру (сопілок, цимбалів тощо). Та й відверто знайти годинку для творчості у поза лекційний час видавалося складним. Молодь була переобтяжена додатковими “позалекційними лекціями” (!) з музичних предметів, що по суті перетворювало час дозвілля на час навчання. І таке навчання далеко не було вільним освітнім дозвіллям [21].

Прикметною рисою такого дозвілля була його масовість та системність. Скажімо, у СумДПІ у 1963 р. щоп'ятниці проходили заняття факультету громадських професій. По суті це була свідомо організована студентами власного дозвілля. У ці години молодь отримала можливість займатися в естрадному й струнному оркестрах, співати в академічному хорі, брати участь в ансамблі англійської, німецької, російської, української пісні. Участь студентів у таких об'єднаннях дозволяла приміряти на себе зовсім іншу соціальну роль. Так, сумський співочий колектив фізико–математичного факультету “Дружба” очолювала Ліда Борисенко – математик, яка сама займалася у диригентській секції факультету громадських професій [22].

Участь у співочих колективах демонструвала стійкість дозвіллевого інтересу молоді. Так, у Вінницькому ДПІ керівник академічного хору К. Семенов не давав ніяких знижок на самодіяльність. Його колектив брався за розбір “Реквієм” австрійського генія В.А. Моцарта, “Балади про Україну” радянського митця О. Александрова, “Ехо” угорського композитора Л. Ласло тощо [23]. Не оминали й творчості українських митців. Наприклад, у травні 1959 р. на святі Радянської пісні на міському конкурсі–огляді І місце виборов хор Київського педінституту іноземних мов з творами К. Стеценка “Чуєш, брате мій” та М. Леонтовича “Ой з–за гори кам'яної” [17].

Музика дозволяла проявлятися й власним композиторським та пісенним талантам у середовищі педагогів. У червні 1960 р. до декади української літератури і мистецтва в Москві композитори Ніжинського ДПІ написали музичний твір до декади. Диригент хору М. Іконнікова представив пісню “Вітчизна” та хор “Ніч” на слова М. Гоголя. Керівник ансамблю народних інструментів М. Мельник написав “Пісню про Матір” на слова студента В. Морданя та пісню “Нам не забути” разом із музичною фантазією на теми українських народних пісень. Не відставали у творчому почині й студенти – молодий композитор Гаєвський презентував власні твори для баяна [8]. Музичне дозвілля мало й пасивні ознаки. Так, у Ніжині двічі на тиждень працювали радіогазети, в ефірах яких лунали твори класичної російської музики, радянських, зарубіжних композиторів [2].

Досить близько до вокальних колективів стояли за наповнюваністю дозвіллевої сфери студентів та

викладачів і хореографічні гуртки. Так, в одному з прапорів естетичного виховання майбутніх освітян, ніжинському ДПП, на зламі 1950–1960-х рр. існувало чотири хореографічні колективи [2]. Але танцювальні уподобання молоді стояли так само впритул під дулом ідеологічної зброї. М. Хрущов у свій час дав чітко зрозуміти, які танці мають бути “дозволені” в часи умовно-ліберальної “відлиги”: “Почуття заперечення викликають деякі так звані сучасні танці, занесені в нашу країну з Заходу [...] Те, що називають сучасними модними танцями, це просто якісь непристойності, несамоцитості, казна що! Кажуть, що таку непристойність можна побачити тільки в сектах трясунів. Не можу підтвердити, бо сам ніколи не був на зборах трясунів” “ми за музику запалюючи, таку, яка кличе на подвиг ратний і на працю” [19].

Список використаних джерел

1. Мордань В. Вершини долаються в наступі // Радянська освіта. – 3 квітня 1963. – № 26. – С. 2.
2. Повод М. З досвіду нашого інституту // Радянська освіта. – 27 жовтня 1956. – № 44. – С. 4.
3. Скрипник О. Естетичне виховання майбутніх учителів // Радянська освіта. – 17 березня 1956. – № 12. – С. 2.
4. Повод М. Вічно живий // Радянська освіта. – 28 березня 1959. – № 13. – С. 3.
5. Самарин Г. У вінок співців свободи // Радянська освіта. – 3 лютого 1962. – № 10. – С. 2.
6. Пулинець П. Правдиве мистецтво надихає // Радянська освіта. – 6 квітня 1963. – № 27. – С. 2.
7. Солдатов В. Ідейність – насамперед! // Радянська освіта. – 23 березня 1963. – № 23. – С. 2.
8. Білан О. Діяльна підготовка // Радянська освіта. – 25 червня 1960. – № 51. – С. 4.
9. Дитюк П. У заочників Вінницького педінституту // Радянська освіта. – 25 липня 1953. – № 30. – С. 1.
10. Гнатюк М. Хвилююча зустріч // Радянська освіта. – 15 травня 1954. – № 20. – С. 3.
11. Бабенко Ю. У вузах республіки // Радянська освіта. – 1 червня 1960. – № 44. – С. 4.
12. Композитор в гостях у вчителів // Радянська освіта. – 30 квітня 1959. – № 18. – С. 4.
13. Композитор – гість студентів // Радянська освіта. – 4 квітня 1964. – № 28. – С. 4.
14. Хомяков В. Цікаві зустрічі // Радянська освіта. – 24 січня 1962. – № 7. – С. 2.
15. Ільїн Я. Студентський літературний гурток // Радянська освіта. – 7 лютого 1953. – № 6. – С. 1.
16. Студенти обговорюють “Тронку” // Радянська освіта. – 25 липня 1964. – № 59. – С. 2.
17. Позова Л., Романюк М. Студенти на сцені // Радянська освіта. – 20 лютого 1960. – № 15. – С. 4.
18. Бабенко Ю. Вечір дружби // Радянська освіта. – 2 квітня 1960. – № 27. – С. 4.
19. Промова товариша М.С. Хрущова. Висока ідейність і художня майстерність – велика сила радянської літератури і мистецтва // Радянська освіта. – 13 березня 1963. – № 20. – С. 1–4.
20. Микитюк О. Чекаємо дорогих гостей // Радянська освіта. – 10 серпня 1957. – № 32. – С. 1.
21. Сромицький П. Поліпшувати естетичну підготовку вчителів // Радянська освіта. – 24 травня 1958. – № 21. – С. 2.
22. Гаврилов П. І фізика, і пісня // Радянська освіта. – 13 липня 1963. – № 56. – С. 2.
- 3 lyutoho 1962. – № 10. – С. 2.
6. Pulynets’ P. Pravdyve mystetstvo nadykhaye // Radyans’ka osvita. – 6 kvitnya 1963. – № 27. – С. 2.
7. Soldatov V. Ideynist’ – nasampered! // Radyans’ka osvita. – 23 bereznya 1963. – № 23. – С. 2.
8. Bilan O. Dyal’na pidhotovka // Radyans’ka osvita. – 25 chervnya 1960. – № 51. – С. 4.
9. Dytyuk P. U zaochnykv Vinnyts’koho pedinstytutu // Radyans’ka osvita. – 25 lypnya 1953. – № 30. – С. 1.
10. Hnatyuk M. Khvylyuyucha zustrich // Radyans’ka osvita. – 15 travnya 1954. – № 20. – С. 3.
11. Babenko Yu. U vuzakh respubliky // Radyans’ka osvita. – 1 chervnya 1960. – № 44. – С. 4.
12. Kompozytor v hostyakh u vchyteliv // Radyans’ka osvita. – 30 kvitnya 1959. – № 18. – С. 4.
13. Kompozytor – hist’ studentiv // Radyans’ka osvita. – 4 kvitnya 1964. – № 28. – С. 4.
14. Khomyakov V. Tsikavi zustrichi // Radyans’ka osvita. – 24 sichnya 1962. – № 7. – С. 2.
15. Il’yn Ya. Student-s’kyy literaturnyy hurtok // Radyans’ka osvita. – 7 lyutoho 1953. – № 6. – С. 1.
16. Studenty obhovoryuyut’ “Tronku” // Radyans’ka osvita. – 25 lypnya 1964. – № 59. – С. 2.
17. Pozova L., Romanyuk M. Studenty na stseni // Radyans’ka osvita. – 20 lyutoho 1960. – № 15. – С. 4.
18. Babenko Yu. Vechir druzhby // Radyans’ka osvita. – 2 kvitnya 1960. – № 27. – С. 4.
19. Promova tovarysha M.S. Khrushchova. Vysoka ideynist’ i khudozhnya maysternist’ – velyka syla radyans’koyi literatury i mystetstva // Radyans’ka osvita. – 13 bereznya 1963. – № 20. – С. 1–4.
20. Mykytyuk O. Chekayemo dorohykh hostey // Radyans’ka osvita. – 10 serpnya 1957. – № 32. – С. 1.
21. Yeromyts’kyy P. Polipshuvaty estetychnu pidhotovku vchyteliv // Radyans’ka osvita. – 24 travnya 1958. – № 21. – С. 2.
22. Havrylov P. I fizyka, i pisnya // Radyans’ka osvita. – 13 lypnya 1963. – № 56. – С. 2.

Lukyanenko O. V., Ph.D. in History, Senior lecturer of cultural studies sub-department in V.G. Korolenko Poltava National Pedagogical University (Ukraine, Poltava), lukyanenko.ov@gmail.com

Cultural leisure in pedagogical institutes of Ukrainian Soviet Socialist Republic during the “thaw” period (I)

The article illustrates the evolution of the type of cultural leisure of educators in Pedagogical Institute of USSR during the period of de-Stalinization (1953–1964). Application of content analysis method of educational media allowed following increasing opposition to Western influence on students free time; tracing the value needs of youth in organized cultural leisure and opportunities of higher schools in providing young people with everything needed for a complete filling of their leisure time. The image of the “ideal cultural leisure” of the future teacher reproduced on the basis of the best examples of cultural coverage in the newspaper “Soviet education”. The estimation of the general characteristics of students’ leisure is covered in the article too.

Keywords: *every-day life, students, cultural leisure, higher pedagogical school, de-Stalinization.*

Лукьяненко А. В., кандидат исторических наук, старший преподаватель кафедры культурологии, Полтавский национальный педагогический университет им. В.Г. Короленко (Украина, Полтава), lukyanenko.ov@gmail.com

Культурный досуг в педагогических институтах УССР времён “оттепели” (I)

Иллюстрируется эволюция культурного типа досуга педагогов пединститутов УССР периода десталинизации (1953–1964 гг.). Применение метода контент-анализа педагогической прессы позволило проследить нарастающее противостояние западному влиянию на досуг студентов; отследить соотношение потребностей молодежи в организованном культурном досуге и возможности вузов обеспечить молодежь всем необходимым для полноценного заполнения внеурочного времени. Воссоздан образ “идеального культурного досуга” будущего учителя на основе освещения лучших образцов в газете “Советское образование”. Произведена оценка общих характеристик проблем досуга студента-педагога.

Ключевые слова: *повседневность, студенты, культурный досуг, высшая педагогическая школа, десталинизация.*

* * *